

RPG-distrikt Småland-Öland

Nätverket
**KPR lyssnar
på oss!**

Ett nätverk för samhällsfrågor ur ett äldreperspektiv

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) kritiserar ett demensboende i Västerås som använt kamera för tillsyn utan medgivande från de personer som bor där.

Detta är en viktig principiell etisk fråga hur man behandlar personer med nedsatt beslutsförmåga.

Äldre kameraövervakas utan samtycke

Ett äldreboende för demenssjuka har skött natt-tillsynen via kameraövervakning i de boendes rum utan att ha kunnat säkerställa deras samtycke. Enligt anmälan finns det boende som undrar vad det är som sitter på väggen i deras lägenhet. En annan boende som varit medveten om att det fanns en kamera i rummet täckte över kameran.

Kritiken handlar enligt IVO främst om att det är oklart om de boende har förmåga att förstå innebörden av vad ett samtycke innebär och att nattpersonalen saknar kunskap och rutiner gällande ”skydds- och begränsningsåtgärder”.

Skydd mot betydande intrång

Enligt Regeringsformen är var och en skyddad mot betydande intrång i den personliga integriteten av det allmänna, om det sker utan samtycke.

Därför blir denna form av tillsyn också en etisk fråga. Socialstyrelsen anser, enligt juristen Jesper Dahl, att det behövs en tydligare lagstiftning. Att använda den här tekniken kan, om den används rätt, vara väldigt bra med personer med nedsatt beslutsförmåga.

I dag finns det inget tydligt sätt att säkerställa samtycke om den enskilde har en nedsatt beslutsförmåga.

Samtals- och utbildningsmaterial

Socialstyrelsen har tagit fram ett samtals- och utbildningsmaterial för att stödja äldre personer med nedsatt beslutsförmåga för att kunna uttrycka sin vilja.

Några råd:

Socialtjänstens omsorg om äldre ska inriktas på att äldre personer får leva ett färdigt liv och känna välbefinnande. Äldreomsorgen ska också värna och respektera självbestämmande och delaktighet. (Socialtjänstlagen)

Kommunikationen med den äldre personen bör anpassas till hans eller hennes förutsättningar och önskemål. (Socialstyrelsens allmänna råd om värdegrunden)

Stödja och säkra sker genom att skapa förutsättningar för personen att

- Få och förstå relevant information om insatsen
- Kommunicera optimalt
- Värdera och ta ställning till insatsen

Om viljan är svag behöver den säkras genom att personalen

- Erbjuder nya kunskaper och erfarenheter som kan ha betydelse för viljan
- Är lyhörd, observant och följer upp hur personen upplever insatsen

Läs mer: Svt nyheter: Äldre kameraövervakas utan samtycke

Socialstyrelsen: Att stödja äldre personer med nedsatt beslutsförmåga att uttrycka sin vilja, introduktion och diskussion